

การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูค่อการนิเทศงานวิชาการภายใต้
โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้

นายชำนาญ มีเพียร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-063-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014477

11400๗๑๖x

A STUDY OF UNDERSTANDING OF SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS
AND TEACHERS TOWARDS SCHOOL ACADEMIC SUPERVISION UNDER
THE SCHOOL ACADEMIC SUPERVISION PROJECT IN SECONDARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION IN THE SOUTHERN REGION

MR. CHUMNI MEEPHIEN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1988

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูค่อการนิเทศงานวิชาการภายใต้
โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้

ชื่อนิสิต

นายธานี มีเพียร

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

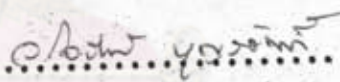
รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์

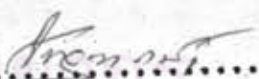

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยวัช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ นุชสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยหาณิช)

ชานี มีเพียร : การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูต่อการนิเทศงานวิชาการภายใต้
โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาใน
ภาคใต้ (A STUDY OF UNDERSTANDING OF SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS AND
TEACHERS TOWARDS SCHOOL ACADEMIC SUPERVISION UNDER THE SCHOOL ACADEMIC
SUPERVISION PROJECT IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN THE SOUTHERN REGION) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.สัจด์ อุทรานันท์, 222 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูต่อการนิเทศงานวิชาการ
ภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้

ผลการวิจัย :

ความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารและครูพบว่าทั้งผู้บริหารและครู
มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยที่ผู้บริหารมีความเข้าใจสูงกว่าครูเล็กน้อย

เมื่อพิจารณาแยกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และครูโรงเรียนขนาด
กลางมีความเข้าใจมากกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ

ถ้าพิจารณาจำแนกตามอายุพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีอายุระหว่าง 40-44 ปี มีความเข้าใจมากกว่า
ช่วงอายุอื่น ๆ

หากพิจารณาจำแนกตามอายุราชการพบว่า ผู้บริหารที่มีอายุราชการต่ำกว่า 11 ปี และครูที่มีอายุ
ราชการระหว่าง 16-20 ปี มีความเข้าใจมากกว่าอายุราชการช่วงอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีความเข้าใจ
มากกว่าผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

CHUMNI MEEPHIEN : A STUDY OF UNDERSTANDING OF SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS TOWARDS SCHOOL ACADEMIC SUPERVISION UNDER THE SCHOOL ACADEMIC SUPERVISION PROJECT IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN THE SOUTHERN REGION. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.SA-NGAD UTRANAND, Ed.D. 222 PP.

The purpose of this research was to study the understanding of secondary school administrators and teachers towards school academic supervision under the School Academic Supervision Project in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education in the Southern Region.

Findings :

Regarding to the level of understanding towards school academic supervision of administrators and teachers, it was found that the understanding of administrators and teachers was at the high level. However, the understanding of administrators was rated higher than teachers'.

When considering school-size as variables, it was found that the understanding of administrators in the large size schools and teachers in medium size schools were higher than the others'.

It considering age-group as variables, it was found that the understanding of administrators and teachers at the age-group between 40 to 44 years was higher than the others'.

With regards to period of serving as civil service, it was found that the understanding of the administrators who had served lower than 11 years and teachers who had served between 16 to 20 years were higher than the others'.

When considering academic degrees as variables, it was found that the understanding of administrators and teachers who had master's degree was higher than those who had lower degree.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูต่อนิทรรศการนิเทศงานวิชาการ ภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้" สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องโดยตลอด อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ที่ได้กรุณาตรวจและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือวิจัย พร้อมทั้งเป็นที่ปรึกษาร่วมในการทำ วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ตลอดจน อาจารย์ สวัสดิ์ จงกล ที่ได้ติดตามและให้กำลังใจในการทำงานตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำในการสร้าง เครื่องมือวิจัย คือ ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อาจารย์ พนม แก้วกำเนิด อธิบดีกรมสามัญศึกษา อาจารย์ กมล อธิสไมภา รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา อาจารย์ สมนึก บำรุง รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา ดร.สุวัฒน์ เงินดำ ผู้อำนวยการกองแผนงาน ดร.อาคม จันทสุนทร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ อาจารย์ มานพ กาละดี ดร. คณัย ศิษย์บุตร และอาจารย์รัชณี ศรีไพรวรรณ ศึกษาานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ตลอดจนกรมสามัญศึกษาที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย จึงขอกราบขอบ พระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดคูสิดารามและโรงเรียนสารวิทยา ที่กรุณาให้ ผู้วิจัยนำเอา เครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้ รวมทั้งผู้บริหารและครูในโรงเรียนภายใต้โครงการนิเทศ งานวิชาการภายในโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2, 3 และ 4 จำนวน 9 โรงเรียน ที่กรุณาตอบแบบ สอบถามการวิจัย ตลอดจนเพื่อนนิสิตรุ่น 24 ทุกคน ที่ได้ช่วยเหลือให้กำลังใจและกำลังความคิดด้วยความจริงใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ เพ็ชรรัตน์ มีเพียร ที่ได้ให้กำลังใจในการเรียนและการ ทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ญ
รายการแผนภูมิประกอบ	ฎ

บทที่

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
คำถามที่ต้องการคำตอบจากการวิจัย	10
ประโยชน์ของการวิจัย	10
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	11
วิธีดำเนินการวิจัย	12
กลุ่มประชากร	12
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	14
การเก็บรวบรวมข้อมูล	15
การวิเคราะห์ข้อมูล	15
การเสนอผลการวิจัย	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	19
การนิเทศการศึกษาในโรงเรียน	24
การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	33
ความหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	33
ความจำเป็นในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
จุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	35
หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	35
ขอบเขตการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	36
ผู้เกี่ยวข้องกับภารกิจนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	36
บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับภารกิจนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	37
แนวทางในการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	40
กิจกรรมการนิเทศการศึกษา	46
องค์ประกอบในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา	54
ทักษะของผู้นิเทศ	55
ทักษะเชิงธุรการ	60
ทักษะเชิงวิชาการ	62
ทักษะเชิงมนุษย	64
ทักษะเชิงบริหาร	68
การนิเทศแบบคลินิก	71
ความหมายของการนิเทศแบบคลินิก	74
จุดมุ่งหมายของการนิเทศแบบคลินิก	75
กระบวนการนิเทศแบบคลินิก	76
สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบคลินิก	78
การวางแผนงานและโครงการนิเทศการศึกษา	80
ความสำคัญของการวางแผนปฏิบัติงานนิเทศ	80
กระบวนการวางแผนงานนิเทศการศึกษว	81
ประเภทของแผนงานนิเทศการศึกษา	82
หลักในการวางแผนโครงการนิเทศการศึกษา	82
ประเภทของโครงการนิเทศการศึกษา	83
การประเมินผลงานนิเทศการศึกษา	85

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
หลักการประเมินผลโครงการนิเทศการศึกษา	86
องค์ประกอบที่จะต้องประเมิน	88
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	91
3 วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	94
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	94
กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย	94
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	94
การสร้างแบบสอบถาม	97
การส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล	99
การวิเคราะห์ข้อมูล	100
4 การวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์ข้อมูล	103
การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	104
การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูต่อนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียน	108
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	149
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	149
วิธีดำเนินการวิจัย	149
สรุปผลการวิจัย	150
อภิปรายผลการวิจัย	153
ข้อเสนอแนะ	165
บรรณานุกรม	167
ภาคผนวก ก	176
ภาคผนวก ข	201
ภาคผนวก ค	207
ภาคผนวก ง	209
ประวัติผู้วิจัย	222

รายการตารางประกอบ

ควารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนผู้บริหารและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2, 3 และ 4	13
2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้ส่งกลับคืน	100
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรเกี่ยวกับ ภูมิหลังบางประการ	104
4 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับคะแนนความเข้าใจต่อการ นิเทศงานวิชาการในโรงเรียน	111
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความเข้าใจของผู้บริหารและครูต่อการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียน	116
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความเข้าใจของผู้อำนวยการโรงเรียน/อาจารย์ใหญ่ และ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	119
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความเข้าใจของผู้บริหาร (ผู้อำนวยการโรงเรียน/อาจารย์ใหญ่) ต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	123
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความเข้าใจของผู้บริหาร (ผู้อำนวยการโรงเรียน/ อาจารย์ใหญ่) ต่อการนิเทศงานของภายในโรงเรียน จำแนกตามอายุ ..	125
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความเข้าใจของผู้บริหาร (ผู้อำนวยการโรงเรียน/ อาจารย์ใหญ่) ต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จำแนกตามอายุ ราชการ	127

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความ เข้าใจของผู้บริหาร (ผู้อำนวยการโรงเรียน/ อาจารย์ใหญ่) ต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จำแนกตาม วุฒิการศึกษา	129
11 ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความ เข้าใจของผู้บริหาร (ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ) ต่อการ นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ..	132
12 ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความ เข้าใจของผู้บริหาร (ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ) ต่อการ นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จำแนกตามอายุ	134
13 ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความ เข้าใจของผู้บริหาร (ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ) ต่อการ นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จำแนกตามอายุราชการ	136
14 ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความ เข้าใจของผู้บริหาร (ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ) ต่อการ นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	138
15 ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความ เข้าใจของครูต่อการนิเทศงานวิชาการภายใน โรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	141
16. ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความ เข้าใจของครูต่อการนิเทศงานวิชาการภายใน โรงเรียน จำแนกตามอายุ	143
17 ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-Score) จากการสอบถามความ เข้าใจของครูต่อการนิเทศงานวิชาการภายใน โรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	145

ตารางที่

18	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมาตรฐาน (T-score) จากการสอบถามความ เข้าใจของครูค่อการนิ เทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียนจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	147
19	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่อง ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับการนิ เทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	210
20	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่อง แนวทางในการจัดการนิ เทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	213
21	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่อง กิจกรรมการนิ เทศ	214
22	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่อง ทักษะของผู้นิ เทศ	216
23	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่อง การนิ เทศแบบคลินิก	217
24	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่อง การวางแผนการนิ เทศในโรงเรียน	219
25	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูที่มีความ เข้าใจ ในเรื่องการ เขียนและประ เมิณผลโครงการนิ เทศ	220

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร เกี่ยวกับภูมิหลังด้านต่าง ๆ	107
2	แสดงคำร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และครูที่ได้คะแนนจากการสอบถามความเข้าใจต่อการนิเทศงาน วิชาการภายในโรงเรียน	113
3	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยมาตรฐาน ($\bar{X}_t$) จากการสอบถามความ เข้าใจของผู้บริหารและครูต่อการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียนในรายด้าน	118
4	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยมาตรฐาน ($\bar{X}_t$) จากการสอบถาม ความเข้าใจของผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่และ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน รายด้าน	121

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย